

Пригоди на абонементі. Гра - квест

Тема: Орієнтування у відкритому доступі до фонду. Абонемент як структура бібліотеки.

Мета: Ознайомлення учнів із розстановкою книжок у відкритому фонді дитячої бібліотеки. Практичне ознайомлення учнів із поняттям «абонемент» та роботою бібліотекаря на абонементі.

Обладнання та матеріали: книги серії «Я люблю читати», «Дитяча енциклопедія», «АКДЕМІЯ" Умілі руки», « Все про все», «Історія людства» та книги, назви яких згадуються в сценарії.

Набір літер, коробка для складання чарівних речей (склянка з «живою водою», квітка, чарівний олівець, килим – літак, клубок ниток, горщик каші, булава Котигорошко).

ХІД УРОКУ

Бібліотекар. Вітаю вас, діти, у нашому книжковому домі. Ми завжди раді всім, хто є друзями нашої бібліотеки, хто полюбляє читати та грати. Отже давайте, знайомитися. В нашій бібліотеці є два відділення: абонемент і читальний зал. Зараз ви знаходитесь на абонементі.

Слайд.

Бібліотекар. А як ви гадаєте, що це таке ?

Абонемент - це відділ бібліотеки, де читачі беруть книги додому. Подивіться, як багато навколо книг. Дуже складно вибрати найнеобхіднішу і цікаву. Сьогодні ми будемо вчитися правильно вибирати книги і знаходити їх на книжковій полиці. Це дуже захоплююче заняття, схоже на справжнє розслідування. Тільки от, чи готові ви пройти всі випробування і стати справжніми детективами? *(Відповіді дітей).*

Тоді, слухайте уважно. Справа в тому, що несподівано, з ваших улюблених казок, пропали чарівні предмети. Давайте послухаємо, що говорять про це в новинах.

Слайд - Видео.

Увага! Екстрений випуск! Однієї темної ночі, невідомий хуліган пробрався на сторінки улюблених казок і викрав чарівні предмети. Прикмети злочинця: Морда мишача, очі великі, вуса навколо носа, вуха - махалки, оскал звіриний, вузол на хвості. Шукайте всі!

Бібліотекар. Пропоную, не втрачаючи ні хвилини, зайнятися пошуками злочинця та зниклих речей. Але спочатку, необхідно пройти короткий курс юного сищика. Нові знання роблять життя цікавішим. Отже, перше, що необхідно досвідченому детективу - це кмітливість і спостережливість. Не можна випускати з уваги жодної дрібниці, а в пошуках речових доказів треба заглядати під кожну шпаринку, яка може виявитися придатною для тайника. Ви вже звернули увагу, що книги в нашій бібліотеці розміщені в спеціальних шафах з полицями, які називаються **стелажми**, у строго визначеному порядку. На стелажих дуже багато різних написів. Давайте їх уважно прочитаємо. *(Далі бібліотекар звертає увагу дітей на назви розділів у фонді).*

Як багато не зрозумілих слів... Давайте будемо розбиратись. «Пізнавальна» від слова «пізнавати», тобто отримувати нові знання та відповіді на різні питання. Адже, ви чомучки!

Слайд3

Пізнавальна література – це книги про навколишнє середовище, в яких автори відповідають на різні питання, спираючись тільки на наукові факти.

Бібліотекар. Рухаємося далі. Художня література. Тут все ясно.

Слайд4

Художня література – це вірші , казки, оповідання, тобто та література, в якій автор має право на вигадку.

БІБЛІОТЕКАР. А зараз зверніть увагу на цей предмет . **Це поличний роздільник.** Відповідно він стоїть на полиці і відокремлює літературу з різних тем. А ще допомагає швидко розшукати і підібрати потрібну книгу.

Слайд5.

Поличний роздільник – предмет з будь – якого матеріалу, що відділяє різні групи друкованих творів. Допомагає швидко розшукати і підібрати потрібну літературу.

Бібліотекар. Але для того, щоб користуватися ним як підказкою, необхідно розбиратися в шифрах. Це друге правило професійного детектива. (*Бібліотекар вказує на шифр роздільника*). Ось ці таємничі знаки з букв і цифр називаються шифром. Вони вказують на теми за якими розташовані книги на полицях. Подивіться, які книги зібрані за роздільником, позначеним цифрою 2 (*Бібліотекар дістає з полиці книги та показує дітям*).

Слайд 6 - 7

2 Світ навколо тебе.

До теми «Світ навколо тебе» належать книги про природу. Про те, що нас оточує, крім того, що зроблено людиною. Природа ділиться на неживу і живу. Нежива природа – це Сонце, Місяц, зірки, повітря, вода, гірські породи, ґрунт. Саме на цій полиці зібрані книги про неживу природу. Дізнатися більш цікавого з цієї теми вам допоможуть книжки під назвою «Планета Земля» з серії «Я люблю читати». Всі книги яскраво проілюстровані, незрозумілі слова зібрані в словник, який знаходиться на останній сторінці.

Слайд 8-9

2.8 Жива природа.

А що належить до живої природи? Жива природа – це рослини, тварини і люди. Саме в такій послідовності природа створила все живе на Землі. Живій природі присвячено безліч книг. Є наукові, які ґрунтуються на реальних фактах, і тому, читаючи їх, ви зможете дізнатися багато корисного. Наприклад: чому восьминіг червоніє; як зебри ховаються від хижаків; які рослини мають квіти та.

Слайд 10-11

3. Техніка.

Тепер подивимось далі. За роздільником, позначеним цифрою 3 розміщені книги, які розкажуть вам про світ техніки. Світ техніки настільки різноманітний, що коротко розповісти про нього не можливо. Про корисні винаходи, такі як: колесо, годинник, друкарський верстат; про автомобілі та тепловози, про перші літальні апарати і космічні кораблі, про найсучасніші машини - комп'ютери ви зможете прочитати в книгах серії "Дитяча енциклопедія " та "Я люблю читати" . Тут же ви знайдете книги, які познайомлять вас з правилами дорожнього руху.

Є тут і книги, які навчать вас майструвати. Серія "АКДЕМІЯ" Умілі руки "навчить вас виготовленню м'яких і паперових іграшок, прикрас з бісеру, мистецтву вишивки. Багато корисних порад, які допоможуть вам в житті, ви знайдете в книгах серії" Майструй і твори " .

Слайд 12-13

4. Ліси, поля, ферми.

Книги з цієї полиці розкажуть вам, як люди допомагають народженню і існуванню лісу та його мешканців, як обробляють поля и розводять худобу; що, де росте і із чого що роблять.

Слайд 14-15

6.3 Історія.

А тепер я хочу запитати у вас. Що ж це за наука така - історія? (*Відповіді дітей*) Історія в перекладі з давньогрецької означає дослідження. Тобто це наука, що вивчає або досліджує минуле людства. Люди живуть на землі багато мільйонів років. Можете собі уявити скільки книг написано на цю тему. Є книги універсальні, котрі розповідають про видатні факти історії людства: доісторичну людину, стародавні цивілізації , лицарів і великих полководців (книга з серії « Все про все» "Історія людства"). Інші досліджують одну тему, але більш змістовно і глибше. Наприклад: «У пошуках золотого руна», «Шовковий шлях», «Ацтеки і майя».

Слайд

Моя країна – Україна.

Історії України відведена окрема полиця. Тут є енциклопедичні книги у яких розповідається історія України з давніх-давен до сьогодення. («Моя країна Україна»: «Історія України» та інш.).

Слайд

7.4 Про школу.

Дивимось далі. До книги за роздільником з позначкою 7.4 увійшли забавні й повчальні історії зі шкільного життя. Герої цих смішних оповідань звичайні хлопчики й дівчатка, і не дивуйтеся, якщо в ком - небудь ви дізнаєтеся самих себе. Життєві ситуації, а особливо шкільні, часто бувають дуже схожі.

Слайд

7.5 Будь сильним, сміливим, спритним.

З давніх часів мільони людей у світі займаються спортом. Книги, які розташовані на цій полиці розповідають про різноманітні види спорту, навіть екстремальні, які не під силу звичайним людям; навчають гри в шахи та шашки. Якщо наполегливо тренуватись, то можна оволодіти будь-яким видом спорту і стати олімпійським чемпіоном. Власне навіщо відкладати? Тренуватися ми почнемо прямо зараз. Запрошую всіх на веселу зарядку.

Фізкультхвилинка.

Бібліотекар . Ось ми з вами і дісталися до художньої літератури. Тут є вірші, оповідання, казки - все що ви любите читати. Книги написані двома мовами, на яких ви розмовляєте - українською та російською.

84.4 Укр

За роздільником 84.4 Укрб знаходяться книги українських письменників.

84.4 Рос

За роздільником 84.4 Рос - книги російських авторів.

84.2 / 8

За роздільником 84.2 / 8 зарубіжних письменників.

Знайти необхідну книгу дуже просто. Всі книги розставлені в алфавітному порядку. Одну букву алфавіту від іншої відокремлює поличний роздільник з буквою. Наприклад, як ми будемо шукати книгу про вашого улюбленого Незнайку. Спочатку давайте згадаємо хто придумав цього веселого чоловічка? Російський письменник Микола Носов. Потім знайдемо стелаж, на якому знаходяться книги російських письменників. Шукаємо на полиці букву "Н", з якої починається прізвище автора. Шукаємо Носова. А ось і сама книга.

Слайд

84.2 Фольклор.

Крім авторських творів є ще й усна народна творчість. Це билини, народні казки, прислів'я та приказки, загадки - твори, які багато років тому склав і записав народ, завдяки чому вони дожили до наших днів. Ці книги стоять на окремих полицях за роздільником "Фольклор". Саме до народної творчості відносяться вами улюблені з дитинства казки: «Колобок», «Рукавичка», «Вовк і семеро козенят».

Слайд

85. Мистецтво.

А ось і остання наша тема. Світ мистецтва дуже різноманітний. Це і музика, малювання, танець, театр, кіно. Тому на цій полиці зібрані дуже різні книги про музику та музичні інструменти, підручники з малювання, збірки пісень з мультиплікаційних фільмів та багато інших.

Бібліотекар. Мені залишилося розкрити вам третє правило сищика. Справжній детектив повинен уміти збирати докази, які допоможуть спіймати злочинця. Всі зловмисники

завжди залишають сліди. Але від погляду професіоналів нічого не може вислизнути. (Бібліотекар показує докази, які розкидані в розділі фонду « Пізнавальна література», коментуючи їх: «Відбиток ноги або лапи. Волосок - по ньому можна дізнатися колір волосся злочинця або забарвлення шерсті. Він навіть встиг перекусити - це сирна крихта, по слідах зубів можна встановити його особу. Пропоную розпочати виконання важливої місії (розслідування).

На екрані з'являється відеопазл. Уважно подивіться на екран. Перед вами відеопазл.

Алгоритм гри.

Для гри готується спеціальний медіапазл. На зовнішній стороні зібрані картинки зниклих речей. На внутрішній стороні - портрет зловмисника. Гру супроводжують фрагменти з мультфільмів, в яких демонструється дія цих чарівних речей).

1. Діти вибирають зниклий предмет (на екрані)
2. На стелажах фонду "Пізнавальна література" вони повинні визначити розділ, до якого за смисловим значенням відноситься зниклий предмет.
3. На полиці цього розділу знаходиться закладка - підказка, з прізвищем автора і назвою художньої книги, в якій діє цей чарівний предмет.
4. Діти повинні розшукати цю книгу на стелажах фонду «Художня література».
5. У знайденій книзі захована одна з літер, яка входить до складу кодового слова.
6. Кодове слово розкриває місце, де заховані викрадені предмети.
7. Після знаходження букви, зображення чарівного предмета на пазлі зникає.
8. Діти дивляться фрагмент з мультфільму, в якому показані чарівні властивості предмета.
9. По закінченню просмотра на пазлі виявляється частина портрету головного зловмисника.

Бібліотекар. А що таке пазл? (Відповіді дітей) Все вірно. Пазл, складна картинка, яку потрібно скласти з безлічі фрагментів різної форми. Одним словом, пазл треба збирати, а ми будемо розбирати, тобто діяти навпаки. (На першому слайді медіапазла розташовані зниклі речі) Як ви вже здогадалися, це зниклі предмети. Починаємо розбирати пазл. Вибирайте будь-який предмет.

1. Наприклад: діти обирають «живу воду». Добре, жива вода. Вода необхідна всім живим істотам. Без води живий організм гине. Якщо вода оточує нас всюди, то в якому розділі фонду розповідається про воду? **Відповідь: 2 Світ навколо тебе.** А хто може показати цей розділ на стелажі? (Діти показують цей розділ у фонді). Ой, дивіться, тут якась - то підказка. (Діти знаходять закладку з назвою народної казки, в якій показані чарівні властивості води).

1. Иван – Царевич и Серый волк: русские народные сказки/худ. Б.А. Акулиничев.- М.: Самовар, 2007.-97с.: цв. ил.- (Сказка за сказкой).

Бібліотекар . Ця підказка свідчить про те, що ми знаходимося на правильному шляху. І якщо слідувати тому, що тут написано, ми повинні знайти народну казку «Іван Царевич та Сірий вовк». А здогадуєтеся чому нам треба відшукати саме цю книгу? А тому що саме в цій казці показано чарівництво, яке відбувається за допомогою води.

А де у нас зібрані народні казки? (Відповідь дітей). Правильно. На полиці під назвою «Фольклор» (Діти показують цей розділ у фонді).

А в якому порядку розташовані книги на цій полиці? (Відповідь дітей). Вірно, в алфавітному. А хто може знайти цю книгу на полиці? (Діти знаходять казку).

Я вважаю, що потрібно зазирнути всередину. (Діти знаходять літеру)

Що й слід було довести. Дивіться, буква. Напевно, вона є частиною кодового слова, яке відкриває місце зберігання вкрадених речей. А зараз, увага на екран.

(Обраний предмет на пазлі зникає і йде фрагмент з мультфільму "Ну, постривай", в якому показано дію "живої води". По закінченні мультфільму на екрані з'являється частина портрета злочинця).

Бібліотекар. А ось щось схоже на нашого злочинця. Але поки не ясно і не зрозуміло. Продовжуємо збирати інформацію.

(Діти обирають наступний предмет).

2. Квітка.

Бібліотекар. До якої природи належить квітка – живої чи неживої? Вірно: живої.

Покажіть, будь ласка, де зібрані книги про живу природу. (Діти показують цей розділ у фонді). На полиці знов закладка і вона нам підказує, яку книгу треба знайти.

Катаєв, Валентин Петрович. Цветик – семицветик/ В.П. Катаєв; худож.: К. Прыткова, К. Романенко. – СПб.: Мир ребенка, 2011.-87с.: цв. ил.

Бібліотекар. Якщо Валентин Катаєв російський письменник, то в якому розділі фонду ми шукатимемо цю книгу? Покажіть, будь ласка. (Діти показують цей розділ у фонді).

Дійсно, за роздільником 84.4 Рос - книги російських авторів. Нагадаю, що на стелажах під назвою «Художня література» книги розташовані в алфавітному порядку. І тому спочатку, треба знайти літеру, з якої починається прізвище автора. Хто відчуває себе справжнім детективом, виходь! (Діти знаходять на полиці роздільник з буквою «К», далі «всередині літери» прізвище Катаєв, а потім і книгу).

Заглядаємо всередину Є. Ще одна буква з кодового слова.

Обраний предмет на пазлі зникає й йде фрагмент з мультфільму «Цветик - семицветик», в якому показано дію "квітки". По закінченні мультфільму на екрані з'являється частина портрета злочинця.

Бібліотекар. Портретик вимальовується! Розслідування триває!

(Діти обирають наступний предмет).

3. «Килим– літак».

Бібліотекар. Килим - літак - це казковий засіб пересування. А насправді люди літають на чому? Так. На літаках, ракетах та ін.. Літальні апарати - технічні винаходи. Тому книги з цієї теми слід шукати де? Хто покаже?

(Діти показують цей розділ у фонді і знаходять підказку з назвою художньої книги).

Лагин, Лазарь Иосифович. Старик Хоттабыч/ Л.И. Лагин; худ. А. Елисеев. – М.: Самовар, 2010. – 224с.: цв. ил.

Бібліотекар. Вирушаємо до стелажу "Художня література", до розділу 84.4 Рос - книги російських авторів. Яку букву треба знайти, якщо прізвище автора Лагин. *(Діти відповідають)* Так. Букву "Л". Хто наступний поведе розслідування? *(Діти знаходять на полиці роздільник з буквою «Л», далі «всередині літери» прізвище автора і саму книгу).* Наступна наша дія - подивитися що всередині. Ще одна буква. Але слово поки не складається.

Обраний предмет на пазлі зникає і йде фрагмент з мультфільму " Чарівна лампа Аладіна», в якому показано дію "килима - літака". По закінченні мультфільму на екрані з'являється частина портрета злочинця.

Бібліотекар. Щось схоже на мишу. А може на білку. Поки рано робити висновки. Бракує доказів. Вибирайте наступний предмет.

(Діти обирають наступний предмет).

4. Клубок ниток.

Бібліотекар. Яка роль відведена чарівному клубку в казках? *(Діти відповідають).* Так, показувати дорогу. А в справжньому житті в умілих руках звичайнісінький клубок ниток може перетворитися на що завгодно: і в шапку, і у светр, і в іграшку. Треба тільки навчитися в'язати, тобто робити щось своїми руками.. Покажіть, будь ласка, книги, які вчать майструвати. На якій полиці вони розмістилися? *(Діти показують цей розділ у фонді й знаходять підказку з назвою художньої книги).*

Мокиєнко, Михаїл Юрьевич. *Как Бабы Яги сказку спасали/ М.Ю. Мокиєнко.- М.6 Самовар, 2010.- 112с.: цв. ил.*

Бібліотекар. Це одна з багатьох історій, де чарівний клубок показує дорогу головному герою. І нам треба її знайти. У якому розділі фонду ми шукатимемо цю казкову історію? *(Діти відповідають)* Вірно. Художня література, 84.4 Рос - книги російських авторів. Хто хоче виступити в ролі слідчого? Прошу. *(Слідуючи алфавітній розстановці діти знаходять книгу, а в ній наступну літеру).*

Обраний предмет на пазлі зникає і йде фрагмент з мультфільму " Іван Царевич і Сірий вовк», в якому показано дію "чарівного клубка". По закінченні мультфільму на екрані з'являється частина портрета злочинця.

Бібліотекар. Злочинець все ще не відомий. Прямуємо далі

(Діти обирають наступний предмет).

5. Горщик каші.

Бібліотекар. Згадайте, які чарівні слова треба було вимовити, щоб горщик варив? Горщик вари. А щоб більше не варив? Горщик не вари. А де ж знаходяться книги, які розповідають з чого ж робиться вся ця смакота, яку ми їмо, в тому числі і каша? Покажіть, будь ласка, цю полицю. *(Діти показують цей розділ у фонді і знаходять підказку з назвою художньої книги).*

Гримм, браття. *Сказки братьев Гримм.- X.; Белгород: Книжный клуб «Клуб семейного досуга», 2008.-351с.:ил.*

Бібліотекар. Дійсно, горщик варив у казці братів Грімм "Горщик каші". Книги братів Грімм теж розміщені у фонді "Художня література". Але брати Грімм - це зарубіжні

письменники, німецькі. А за яким роздільником стоять книги зарубіжних авторів? Покажіть, будь ласка. ? (Діти показують цей розділ у фонді, слідуючи алфавітній розстановці знаходять книгу, а в ній наступну літеру).

Обраний предмет на пазлі зникає і йде фрагмент з мультфільму « Горщик каші», в якому показано дію "чарівного горщика". По закінченні мультфільму на екрані з'являється частина портрета злочинця.

Бібліотекар. У портреті злочинця все ще не вистачає деяких деталей, та й букв для кодового слова теж не вистачає. Але залишилося всього два предмети. Розв'язка близька. Вибірайте! (Діти обирають наступний предмет).

6. Булава Котигорошко

Бібліотекар. Чарівна булава Котигорошка відноситься до зброї лицарів або гетьманів. Всі вони діяли у минулі часи. Тобто це вже історія. Знайдіть у фонді полиці, де розташовані книги з історії. (Діти показують цей розділ у фонді та знаходять підказку з назвою художньої книги).

Котигорошко: українські народні казки. – К.: Веселка, 1996. – 48с.: іл.

Бібліотекар. Казкова зброя Котигорошка, дійсно, була зовсім незвичайною. Давайте ж згадаємо ще раз де у нас зібрані народні казки. (Відповіді дітей). Так. На полицях за роздільником «Фольклор». А зараз давайте швиденько знайдемо цю книгу. (Слідуючи алфавітній розстановці діти знаходять книгу, а в ній наступну літеру).

Обраний предмет на пазлі зникає й йде фрагмент з мультфільму « Котигорошко», в якому показано дію "булави". По закінченні мультфільму на екрані з'являється частина портрета злочинця.

Бібліотекар. Перемога у нас вже в руках. Але давайте доведемо наше розслідування до кінця.(Діти обирають останній предмет).

7. Чарівний олівець.

Бібліотекар. За допомогою олівця ми перш за все можемо малювати. Ви згодні, що малювання належить до світу мистецтва? (Відповіді дітей).Тоді покажіть, будь ласка, розділ, де зібрано книги з мистецтва. (Діти показують цей розділ у фонді та знаходять підказку з назвою художньої книги).

Дружков, Юрий.

Вошебная школа Карандаша и Самоделкина : сказка/ Ю.Дружков; худ. А. Мартынов.-М.: Махаон, 2005.-160с.: цв.ил.

(У фонді «Художня література - 84.4 Рос - книги російських авторів діти самостійно знаходять необхідну книгу, а в ній останню літеру).

Обраний предмет на пазлі зникає і йде фрагмент з мультфільму «Вовка в тридевятому царстві», в якому показано дію "чаріного карандаша". По закінченні мультфільму на екрані з'являється портрет злочинця.

Бібліотекар. А ось і він, злочинець. Ви впізнали в обличчя хитрого зловмисника? Це Зиза, хуліганська миша. На жаль, це всього лише портрет. Ще нікому не вдалося її

зловити. Але можу вам дати орієнтування. Живе вона на сторінках книг Каті Матюшкіної "Кот да Вінчі". Шукайте її там. А нам треба завершити нашу справу: скласти кодове слово.

Діти з літер складають кодове слово: КОРОБКА. Діти знаходять на абонементі коробку із захованими предметами. (Коробку необхідно приготувати заздалегідь; скласти в неї викрадені речі.)

Бібліотекар. Ура, перемога! Ми відшукали чарівні речі та повернули їх в належні книги. Ми свою місію виконали. Я вітаю вас із завершенням складної і заплутаної справи. Тепер ваше завдання - спіймати Зизу і зайнятися його перевихованням. Чесно кажучи, це не вдавалося ще нікому. Навіть знаменитому детективові коту Коту да Вінчі. Але все ж таки ми спробуємо навчити його бути хорошим, не бешкетувати, цінувати дружбу, любити квіти та тварин.

Домашнє завдання

У найближчий вільний день приходьте в бібліотеку разом з батьками. Виберіть книгу, одну або кілька, які б навчили Зизу корисним і захоплюючим справам, допомогли йому бути добрим, чуйним, вихованим. Прочитайте ці книги разом з батьками. А корисні поради для Зизи ви озвучите на великому родинному святі.